

ELŐSZÓ

0. A *Szemiotikai szövegtan* jelen kötetében a periodika 4. kötetének általános jellegű tematikáját folytatjuk. Bár itt újra a nyelvészeti megközelítés (és az irodalmi művek elemzésének) aspektusai dominálnak, mind a *Tanulmányok*, mind az *Áttekintések*, *recenziók* részben talál az olvasó más jellegű problematikával foglalkozó írásokat éppúgy, mint a nem magyar nyelvű szövegkutatásra és szövegtani munkákra vonatkozókat. Ami a *nem verbális médiumokat* illeti, már itt szeretnénk jelezni, hogy következő kötetünket teljes egészében azok kérdéseinek szenteljük.

1. E kötet első része nyolc tanulmányt tartalmaz. BÁNRÉTI ZOLTÁN tanulmánya a strukturális magyar mondatban részeként a mellérendelés néhány szintaktikai sajátosságát, az elliptálható összetevők irányát, az iránymegszorítási szabály megsértésének következményeit vizsgálja a fókuszatlan és a fókuszos mondatok szerkezetével kapcsolatban. KRÉKITS JÓZSEFÉ orosz performatív megnyilatkozásokat elemezve, az eddig elsősorban az illokúciós aktusokkal foglalkozó kutatásokat a perlokúciós aktusokra is kiterjeszti. WACHA IMRE egy prózai irodalmi művet elemez, és azt mutatja be, miként, milyen sorrendben célszerű azokkal az információkkal operálni, amelyek a felolvasáskor a szóban forgó mű saját hangzásformáját juttatják érvényre. PETŐFI S. JÁNOS és VASS LÁSZLÓ közös tanulmánya a szemiotikai textológia elméleti keretét alkalmazva egy speciális felépítésű lírai irodalmi mű argumentatív értelmező interpretációjának aspektusaival foglalkozik. BENKES ZSUZSA és PETŐFI S. JÁNOS közös tanulmánya ugyancsak a szemiotikai textológia elméleti keretét alkalmazva a kreatív-produktív szöveg megközelítés és az intertextualitás kapcsolatát vizsgálja meg egy példacsoport segítségével. KLAUDY KINGA tanulmánya rövid tudománytörténeti áttekintést nyújt azon — főként külföldi — fordításelméleti munkákról, koncepciókról, amelyek a szöveg egészét állítják a fordítás, a fordítói tevékenység középpontjába. ALBERT SÁNDORÉ filozófiai szövegek, a filozófiai diszkurzus fordításának elméleti és gyakorlati aspektusait taglalja. Végül DÁNIEL ÁGNES tanulmánya tipológiai és szociokulturális szempontból egyaránt érdekes szövegművek (különböző kormányprogramok) egybevető szövegnyelvészeti vizsgálatára vállalkozik.

2. A kötet második része egyrészt MÁTÉ JAKAB újabb, a szövegnyelvészet történetének korszakaival, kutatóival és kategóriáival foglalkozó áttekintését, másrészt PETŐFI S. JÁNOS visszatekintő jellegű írását, harmadrészt a szövegkutatás különféle kérdéseit vizsgáló, főként magyar művek recenzióit tartalmazza. Ezek a recenziók (hasonlóan az előző kötetekéhez) elsődlegesen informatív jellegűek; az ismertetett művek más recenzióira bibliográfiai utalás az egyes recenziók végén található.

3. A kötet *Bibliográfiák, repertóriumok* című részében folytatjuk az eddigi bibliográfiai és repertorizált tájékoztatók kibővítését, illetőleg kiterjesztését, figyelemmel a kötet tematikus organizációjára is.

4. A *Miscellanea* részben tájékoztatót adunk egyrészt a Multimediális Textológiai Műhely második konferenciájáról, másrészt az Amszterdami Egyetem speciális diszkurzus kutatási programfelhívásáról.

A kötet első és második részét tárgymutatóval és névmutatóval is feldolgoztuk.

Szeged, 1993. április 23.

P. S. J.
B. I.
V. L.